

Horten kommune

Vår ref. 15/680
14/6005 - 2 / FE-000

Saksbehandler:
Kristian Aas

NOU 2014 8 Tolking i offentlig sektor - et spørsmål om rettssikkerhet og likeverd

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg for helse, omsorg og sosial	02.02.2015	008/15
Kommunestyret	23.02.2015	003/15

Vedlegg:

Dok.dato	Dok.ID	Tittel
02.12.2014	514683	Høring - NOU 2014 8 Tolking i offentlig sektor - et spørsmål om rettssikkerhet o.pdf
07.01.2015	514684	NOU 2014-8 tiltak2.pdf

Administrasjonens forslag

Høringen tas til orientering.

23.02.2015 Kommunestyret

Vedtak:

Høringen tatt til orientering.

1. Kommunestyret støtter de foreslåtte tiltakene i høringsnotatet.
2. Det forutsettes at alle merkostnader for kommunene fullfinansieres av staten.
3. Horten kommune mener det er svært positivt til at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet setter fokus på rettssikkerhet og likeverd vedrørende tolking.

OVERSENDES ADMINISTRASJONEN

Administrasjonen lager sak om bruk av tolking i Horten kommune på grunnlag av de fakta som påpekes i saken.

For å forhindre videre brudd på rettssikkerhet og likeverd slik den er beskrevet setter en frist for fremleggelse av denne saken innen utgang av 2015.

Møtebehandling:

Alf Henriksen fremmet følgende forslag:

1. Kommunestyret støtter de foreslåtte tiltakene i høringsnotatet.
2. Det forutsettes at alle merkostnader for kommunene fullfinansieres av staten.

Bjørn-Kristian Svendsrud fremmet følgende:

Nytt tilleggsforslag:

Horten kommune mener det er svært positivt til at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet setter fokus på rettssikkerhet og likeverd vedrørende tolking.

Zvonimir Vojtulek ba om at følgende

OVERSENDES ADMINISTRASJONEN

Administrasjonen lager sak om bruk av tolking i Horten kommune på grunnlag av de fakta som påpekes i saken.

For å forhindre videre brudd på rettssikkerhet og likeverd slik den er beskrevet setter en frist for fremleggelse av denne saken innen utgang av 2015.

Votering:

Hovedutvalgets innstilling enstemmig vedtatt.

Henriksens forslag enstemmig vedtatt

Svendsruds forslag enstemmig vedtatt.

02.02.2015 Hovedutvalg for helse, omsorg og sosial

Hovedutvalgets innstilling til kommunestyret:

Er lik administrasjonens forslag

Møtebehandling:

Votering:

Administrasjonens forslag enstemmig vedtatt.

SAKSOPPLYSNINGER

Bakgrunn (hvorfor kommer saken opp)

Horten kommune har mottatt høringsbrev knyttet til NOU 2014:8 Tolking i offentlig sektor. I kommunestyremøtet i desember 2014 ble det bedt om at det ble fremmet en politisk sak knyttet til dette. I august 2013 ble Tolkeutvalget oppnevnt. Utvalgets mandat har vært "å utrede og fremme forslag til samordnet, kvalitetssikret og effektiv organisering av tolking i offentlig sektor. Se følgende link for ytterligere informasjon:

https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/Horing--NOU-20148-Tolkning-i-offentlig-sektor--et-sporsmal-om-rettsikkerhet-og-likeverd/id2343269/?regj_oss=10

Faktiske forhold (hva har skjedd i saken)

Tolkeutvalget har hatt fokus på de sektorene hvor hensynet til rettsikkerhet, liv, helse og likebehandling står sterkest. For Horten kommune vil dette i all hovedsak berøre helse- og omsorgssektoren, barnevern, NAV, skoler og barnehager. Tolkeutvalget har avdekket at det er mangelfull og dårlig kvalitet på tolking som medfører at beslutninger tas på feil grunnlag, brukerne av offentlige tjenester ikke får den hjelpen de trenger og har rett på, samt at offentlige ressurser brukes feil.

Manglende kvalitetskrav og underforbruk fører til at rettsikkerheten og likeverd trues og undergraves. Utvalget ser at en hovedmålsetting med tolking i offentlig sektor er å sikre rettsikkerhet og likebehandling. For å imøtekomme dette må man styrke kvaliteten på tolkearbeidet gjennom å sikre at man har kvalifiserte tolker som kan møte offentlig sektors på for tolketjenester for å løse samfunnsoppdraget på en god og effektiv måte. Tolking må ses på som en integrert del av oppgaveløsningen for offentlig sektor.

Tolkeutvalget foreslår mer enn 70 tiltak for å bedre kvaliteten på området. Videre foreslås det en lovhjemlet plikt for offentlig sektor til å bruke kvalifisert tolk fra 1/1-19 gjennom en egen tolkelov. Det vises også til lovforslag om forbud om bruk av barn som tolk som nylig har vært på høring.

Lover og forskrifter

Offentlig sektor har krav om å sørge for at informasjon blir forstått og at man gir riktig råd og veiledning. Dette følger av Forvaltningsloven og en rekke særlover innen helse- og omsorg, barnevern, skole, barnehage og NAV.

Vurderinger

Våre egne erfaringer rundt tolkebruk sammenfaller med de funn som Tolkeutvalget har gjort. Vi har ingen samlet oversikt over tolkebruken i kommunen, men har erfaringsgrunnlag for å mene at det er et underforbruk. Det gis tilbakemeldinger på at mange ikke vet hvor og hvordan man bestiller tolk, hvordan man bruker tolk i kommunikasjon med kommunens innbyggere og at tolkebruk er dyrt og at det ikke er satt av midler til formålet. Administrasjonens rutiner på området revideres og implementeres.

Videre har vi varierende erfaring med bruk av tolk. Noen leverer god kvalitet med kvalifiserte tolker, men det er vanskelig å ha en god nok oversikt på dette internt i kommunen. Nasjonalt tolkeregiester gir en oversikt over tolkers formelle kompetanse i tolking mellom norsk og andre språk. Personlig egnethet og andre forhold fremkommer ikke der. Tolkeutvalget foreslår blant annet en styrking av dette registeret og at man samtidig styrker utdanningen på området med en egen bachelorutdanning samt styrking og effektivisering av statsautorisasjonsordningen for tolker. I dette ligger også klagemuligheter, tilsyn og sanksjoner knyttet til oppføring i tolkeregiesteret og i forhold til autorisasjonen. Dette vil bidra til at useriøse aktører ikke får mulighet til å operere i markedet samtidig som det gjør det enklere for gode og seriøse aktører.

Vi vurderer at en egen tolkelov vil bidra til å tydeliggjøre bruken av tolk samtidig da lovverket rundt dette er uklart. Dette kombinert med de øvrige tiltakene knyttet til kvalitet og

kompetanse vil bedre tjenesten og sørge for at kravet til rettsikkerhet og likebehandling ivaretas. Det er nødvendig å bedre tilgangen på kvalifiserte tolker. Lønn og krav til kompetanse vil være gode virkemidler for å styrke kvaliteten.

En god tolketjeneste vil også kunne tilføre kommunen gode morsmåslærere og motsatt. Det vil også bidra til å skape en utdanningsvei for ungdom med innvandrer- og flyktningbakgrunn.

Ny teknologi muliggjør skjermtolkning på en helt annen måte enn tidligere. Fokus på gode tekniske løsninger og opplæring for å bruke moderne teknologi til bruk av tolk vurderes å være både hensiktsmessig og økonomisk lønnsomt.

Horten kommune har i sin temaplan for mottak og integrering av flyktinger og innvandrere adressert problemstillingen rundt bruk av tolk og behovet for en enhetlig og kjent rutine og retningslinjer for bruk av tolk i kommunen. Det er flere enheter som har god kompetanse på området og som kan benyttes i andre kommunale enheter for å kvalitetssikre tjenesten og øke kompetansen på området. Vi ser behovet for å klargjøre følgende forhold:

- Hvor og hvordan tolk skal bestilles?
- Hvilke tolketjenester skal vi bruke?
- Hvordan sikrer vi kvaliteten på tolketjenesten?
- Hvordan sikrer vi opplæring i bruk av tolk (bruk av telefon, fremmøte og skjerm)?
- Hvordan skal kostnadene fordeles? Samlet eller per enhet?
- Sikre at det settes av budsjettmidler til bruk av tolk.

I temaplanen er det foreslått at rutine og retningslinjer utarbeides av Tverrfaglig team for flyktinger og at Flyktningutvalget er ansvarlig for at dette blir gjort.

Økningen i mottak av flyktinger i kommunen og landet for øvrig tilsier at bruk av tolk vil bli en stadig viktigere utfordring i årene som kommer. Det er derfor viktig at kvaliteten øker og at bruken av tolk skjer i forhold til faktisk behov slik at rettsikkerheten og likebehandlingen blir sikret. Videre vil økt arbeidsinnvandring også gi utfordringer i bruk av tolk til språk og nasjonaliteter som vi i dag benytter lite tolk.

Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvensene ved en endring i tolkebruk er vanskelig å anslå for Horten kommune. Vi har i dag ingen samlet oversikt over kostnadene knyttet til bruk av tolk. Økte kompetansekrav og strenge kvalitetskrav vil sannsynligvis føre til økte kostnader. I tillegg vil økt bruk også medføre økte kostnader. På den annen side vil en slik endring sannsynligvis bidra til en mer effektiv tjenesteproduksjon med høyere kvalitet og mindre klager gjennom forbedret informasjon rundt rettsikkerhet og likebehandling. En lovfestet plikt til bruk av tolk kombinert med økt kompetanse og lønnsvilkår vil medføre betydelige merutgifter for kommunene. Dette bør det tas høyde for i overføringene til kommunene.

På landsbasis er det beregnet at det ble gjennomført 343 000 tolkeoppdrag til en estimert kostnad på 490 millioner (2013).

Miljø- og folkehelsekonsekvenser

De foreslåtte tiltak og endringer vil kunne medføre bedret folkehelse ved at kommunens tjenester blir bedre overfor personer som ikke forstår norsk tilstrekkelig.

Konklusjoner/anbefaling

Horten kommune ser de samme utfordringer på området som Tolkeutvalget redegjør for, og støtter de foreslåtte tiltakene i høringsnotatet. Høringsnotatet tas til orientering.